

El temps que corre

La festa de l'arxiduc

Joan F. Mira

Això pareix que devia ser, tal com explica el narrador, que un fill de la il·lustre casa de Cardona, ací Llibert Folc de Cardona, de la branca valenciana, escriu una carta a la seua estimada, on li conta amb detall la festa que prepara. L'actor, per tant, a l'escenari instal·lat al cor de l'església on s'ha de fer el concert, vestit com correspon a l'època, s'asseu en una tauleta amb una espelma encesa, agafa una ploma suposem que d'oca, i ens conta en veu alta allò que va escrivint. Els assistents, que ocupem l'església gòtica esplèndida (amb un confort afegit: que té aire discretament condicionat, tan agradable en la calda d'una nit d'estiu), ens deixem atrapar per la història que ens conten. Els músics, vestits de negre i la major part ben joves, esperen seriosos o somrients el moment d'iniciar el concert. Això era doncs, aquesta és la ficció, que el jove Folc de Cardona preparava a València un concert en honor de l'arxiduc Carles d'Àustria, que allà, per cert, com a Barcelona, no era ben bé arxiduc sinó rei Carles III, proclamat formalment a València feia ja més d'un any. L'aristòcrata devia estar molt content, aquell 20 de març de 1707, si ens conta amb tanta il·lusió l'assaig que és a punt de començar: devia pensar que el país estava en condicions de celebrar festes i danses, o almenys la part de la noblesa que donava suport a Carles d'Àustria, que no eren pas pocs ni insignificants. Si per ponent i pel sud, allà per les fronteres amb Castella, els borbònics acumulaven tropes, també era cert que els nostres tenien enfront exèrcits respectables, disposats a pujar cap a Madrid (ai, dolor, a Madrid, abans com ara, sembla que era on calia anar per tal de resoldre les coses: i si aquest era ja el gran error?). El cas és que el jove prepara el concert: han triat, per començar, peces lleugeres de l'època, que ara qualifiquem de *barroques*, però que aleshores eren simplement danses i músiques de moda. L'assaig de la festa comença, doncs, amb un *Passacalles* de Joan B. Cabanilles, gran músic del país, i continua amb peces lleugeres de Francesc Guerau i d'autors anònims: *canarios*, *balleto*, *gavota*, *menuet*, *borea*. El jove Folc de Cardona degué contractar una cantant d'altura, i així introdueix en el concert algunes àries del temps (no sabem si ja escrites, o potser per escriure encara), cants amorosos sentimentals, delicats, deliciosos o patètics, obra d'un sicilià d'origen espanyol, Emmanuele Rincón d'Astorga, d'Antonio Caldara i del gran G. F. Händel. En l'assaig que sentim, la soprano, amb vestit divuitesc, ens commou l'esperit.

Mentrestant, però això no ho conta el jove Cardona (sembla que fill del virrei), l'arxiduc que havia d'escoltar el concert ja havia fugit de València, en mala hora, i la batalla final s'acostava (final per als valencians, és clar). En tot cas, la segona part del concert ja és d'aire francès, també de moda com els aires italians, i una *Suite* de Charles Desmazures sembla que ja celebra els èxits del Borbó. Més encara, però això el presentador no ho podia explicar abans d'hora, una *Cantate*

sur la prise de Lérida, de Jean-Baptiste Stuck, dit *Battistin*, ens recorda amb tambors el retruny dels canons: pareix que la va compondre en honor del duc d'Orleans, que no va poder recollir en persona els honors del triomf d'Almansa, i ho compensà amb aquesta música triomfal. Lleida va caure el novembre d'aquell 1707, nou mesos abans del concert impossible. I un més després d'aquest assaig, igualment impossible, els valencians ja escoltaven unes altres músiques tètriques. Amb tambors de dol s'acabà la funció, i més d'un assistent comentava després que no havíem d'haver aplaudit: era com aplaudir la derrota. Però no era això: aplaudíem els músics del conjunt *Vespres d'Arnadí*, valencians en gran part; aplaudíem la soprano Mariví Blasco, i jo crec que aplaudíem sobretot, almenys era el meu cas, la idea esplèndida dels organitzadors del Festival de Músiques de Torroella de Montgrí. Lluny de València, però tan a prop.

“Mentrestant, però això no ho conta el jove Cardona (sembla que fill del virrei), l'arxiduc que havia d'escoltar el concert ja havia fugit de València, en mala hora, i la batalla final s'acostava (final per als valencians, és clar). En tot cas, la segona part del concert ja és d'aire francès, també de moda com els aires italians, i una 'Suite' de Charles Desmazures sembla que ja celebra els èxits del Borbó”